

Závěrečná zpráva projektu: „Čím dříve, tím lépe a efektivněji“ detekce ohrožených dětí a rodin

Organizace:	Dětské krizové centrum, z.ú.
Název projektu:	„Čím dříve, tím lépe a efektivněji“ detekce ohrožených dětí a rodin
Předpokládaná délka trvání projektu:	1. 7. 2018 – 30. 4. 2021
Skutečná délka trvání projektu:	1. 7. 2018 – 31. 5. 2021
Působnost projektu:	celorepubliková
Výše grantu:	1 874 750 Kč
Nevyčerpaná částka z nadačního příspěvku:	0 Kč

Strategický cíl projektu:

Zajištění efektivnější detekce ohrožených dětí a poskytnutí odborné péče ohroženým dětem a jejich rodinám.

Aktivity projektu:

1. Analýza současného stavu detekce ohrožených dětí

Analýza současného stavu detekce ohrožených dětí byla provedena na vzorku 114 dětí a jejich rodin (klientů DKC). Sběr dat probíhal prostřednictvím dotazníku/polo-strukturovaného rozhovoru a byl realizován psychology a sociálními pracovníky v rámci vyšetření a odborné práce s dětmi a konzultací s rodiči. Dále byla využita vstupní data při zadávání péče ze strany institucí a spolupracujících organizací. Na základě rešerší byl vytvořen seznam 25 kategorií klíčových signálů ohrožení dítěte. U každého dítěte byla vedena evidence signálů ohrožení dítěte před vstupem do péče a v průběhu péče. Cílem sběru dat byla identifikace kdo, kdy a na základě jakých signálů vnímá konkrétní dítě jako ohrožené, potvrzení či nepotvrzení daných signálů a identifikace signálů dítěte, které nebyly okolím dítěte zachyceny.

Celkem byla sesbírána data u 148 ohrožení (některé děti byly vystaveny vícečetným ohrožením: sexuální zneužití – 48 rodin, ohrožující prostředí – 18 rodin, sebepoškozování u dětí – 12 rodin, sexuální experimentování – 10 rodin, fyzické týrání – 26 rodin, vyhocené rozvodové spory – 10 rodin, domácí násilí – 9 rodin, zanedbávání – 7 rodin, psychické týrání – 6 rodin, rizikové chování – 2 rodiny). U jednotlivých ohrožení byly vyhodnoceny výčty typických signálů s ohledem na věk a pohlaví dítěte včetně signálů, které byly přítomny, ale nebyly okolím dítěte zachyceny.

Závěry výzkumu:

- Rodiče byly nejpočetnější skupinou, která péči o ohrožené děti objednává, další skupinou jsou pracovníci orgánů sociálně-právní ochrany dětí, dále pak pracovníci školských institucí. Vstup do péče nebyl iniciován zdravotnickým zařízením.
- Signály nelze slučovat. Je zapotřebí je posuzovat ve vztahu k určitému typu ohrožení, pohlaví a věku dítěte.
- O svém ohrožení děti samy vypovídají, a to i včetně nejmenší věkové kategorie. Signál sdělení dítěte je nejčastějším signálem.
- Rodiče neumí dobře zachytit proměnu psychického stavu dítěte. Propadají signály z oblasti depresivního ladění nebo úzkosti.
- Signál sebepojetí dítěte a vztahové pole dítěte nejsou pečujícími osobami ani institucemi zaznamenávány. Signál sebepojetí dítěte není pro rodiče významný a při dotazech odborných pracovníků Dětského krizového centra neumí k tématu sdílet informace.

- Ve většině případů rodiče vyhledávají odbornou péči, až když se situace dítěte pro ně stává problémem (např. agresivita dítěte vůči dětem, problém s absencí, sexuální experimentování).
- U sexuálně zneužívaných dívek se signály liší podle věkové kategorie. U nejmladší věkové kategorie převládá sexualizované chování, u nejstarší věkové kategorie jsou významné signály sebeustrukce, depresivního ladění a úzkosti. Přehlíženými signály jsou nesnáze v oblasti vztahů a sebepojetí.
- Mezi klíčové signály typu ohrožení – fyzického násilí patří sdělení chlapců, nesnáze v oblasti vztahů, agresivní chování dítěte. Přehlíženými signály jsou úzkostné stavy a narušené sebepojetí.
- V rámci problematiky detekce je zapotřebí více oslovovat samotné děti a podporovat je k řešení své situace.

2. Vytvoření nástrojů efektivnější detekce ohrožených dětí

Na základě provedeného výzkumu a dlouholeté zkušeností Dětského krizového centra byly vytvořeny informační materiály a průvodce pro jednotlivé cílové skupiny (děti, rodiče, pracovníci OSPOD, školy a školská zařízení, lékaři a spolupracující organizace) a realizována osvětová kampaň „VY a MY – vracíme dětem ukradené dětství“ zacílená na posilování rodičovských kompetencí a zvyšování motivovanosti k aktivnímu řešení situace ohroženého dítěte.

3. Poskytnutí dočasné odborné péče o ohrožené dítě a podpora rodin v DKC

Odborná pomoc byla v rámci projektu poskytnuta 120 dětem a jejich rodinám. Ve většině případů se jednalo o děti a rodiny zahrnuté do výzkumu. Jednalo se o poskytnutí krizové pomoci či dočasné podpůrné péči dítěte a jeho rodině, stabilizaci psychického stavu traumatizovaného dítěte a poradenství rodičům (výchovné, sociálně právní). Tato péče byla časově ohraničená 3 měsíci, a poté byly služby a péče čerpané v rámci Dětského krizového centra hrazeny z jiných zdrojů.

Výstupy projektu:

Leták pro děti

Průvodce pro rodiče dětí v ohrožení

Průvodce pro orgány sociálně právní ochrany dětí

Průvodce pro školy a školská zařízení

Průvodce pro lékaře

Průvodce pro spolupracující organizace